

CÔNG NGHIỆP QUỐC PHÒNG VIỆT NAM: QUAN ĐIỂM VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN

Trần Thị Minh Tuyết

Học viên cao học lớp Điều hành cao cấp khoá 1, Đại học Kinh tế Quốc dân

Email: kimcuonghoanam@yahoo.com.vn

Đại tá, TS. Trần Đăng Bộ

Viện Khoa học Xã hội Nhân văn quân sự Bộ Quốc phòng

Email: trandangbo@yahoo.com.vn

Xây dựng và phát triển công nghiệp quốc phòng (CNQP) là vấn đề có ý nghĩa chiến lược của nhiều quốc gia. Ở Việt Nam, xây dựng và phát triển CNQP là tất yếu khách quan, trở thành chủ trương chiến lược của Đảng, Nhà nước ta. Tuy nhiên, trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, việc thực hiện chủ trương này còn nhiều bất cập. Vì vậy, xây dựng và phát triển CNQP như thế nào cho phù hợp với khả năng phát triển của nền kinh tế, từng bước xây dựng và phát triển CNQP vững mạnh, đáp ứng nhu cầu quốc phòng, an ninh, yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ mới là nội dung bài viết.

Từ khóa: Công nghiệp quốc phòng, công nghiệp dân dụng, kinh tế quân sự

1. Một số vấn đề về công nghiệp quốc phòng

Sau khi chủ nghĩa xã hội ở Liên Xô và Đông Âu sụp đổ, tình hình trong nước, khu vực và thế giới đã và đang xuất hiện nhiều vấn đề nhạy cảm, tiềm ẩn không ít yếu tố bất trắc ẩn chứa nhiều nguy cơ rất khó đoán định. Theo đó, quan hệ quốc tế giữa nước ta với các nước (cả song phương và đa phương) càng thêm phức tạp. Tình hình đó đặt ra yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc ngày càng nặng nề, phức tạp hơn. Trong bối cảnh như vậy, để bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, đòi hỏi phải tăng cường tiềm lực quốc phòng và sức mạnh quân sự, trong đó tăng cường tiềm lực kinh tế quân sự trên cơ sở xây dựng và phát triển CNQP hiện đại, tự chủ là vấn đề cốt lõi. Tuy nhiên, với trình độ phát triển và tiềm lực kinh tế nước ta có hạn thì việc tăng cường tiềm lực kinh tế quân sự như thế nào, xây dựng và phát triển CNQP ra sao để vừa đáp ứng nhu cầu quân sự, quốc phòng thời bình mà không tạo sức ép cho nền kinh tế, vừa tham gia phát triển kinh tế- xã hội có hiệu quả là vấn đề khó đang đặt ra không chỉ với khoa học quân sự mà cả với khoa học và công nghệ Việt Nam. Vì vậy, phải tìm phương án xây dựng và phát triển CNQP phù hợp với khả năng

phát triển của nền kinh tế, từng bước xây dựng và phát triển CNQP vững mạnh, đáp ứng nhu cầu quốc phòng, an ninh, yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ mới.

Ở nước ta, CNQP là một bộ phận của kinh tế quân sự và công nghiệp quốc gia có chức năng sản xuất vũ khí và các phương tiện vật chất khác để trang bị cho lực lượng vũ trang và quân đội. Xây dựng và phát triển CNQP để đáp ứng nhu cầu sản phẩm quân sự của các lực lượng vũ trang hiện nay là vấn đề chiến lược cấp thiết và quan trọng. Thực tiễn thế giới gần đây cho thấy, CNQP hiện đại là công cụ có sức mạnh răn đe hữu hiệu để bảo vệ Tổ quốc. Vì vậy, trong bối cảnh tình hình thế giới và khu vực đang phức tạp như hiện nay, thì xây dựng và phát triển CNQP hiện đại là xu hướng phổ biến, có ý nghĩa chiến lược của nhiều quốc gia, vùng lãnh thổ. Đối với nước ta, xây dựng và phát triển CNQP là tất yếu khách quan của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc ở nước ta hiện nay. Với ý nghĩa đó, tại Đại hội XI, Đảng ta chủ trương “mở rộng phương thức huy động nguồn lực xây dựng CNQP và nâng cao khả năng bảo đảm của CNQP”. Đặc biệt Nghị quyết số 06/NQ-TW của Bộ Chính trị (khóa XI) về

xây dựng và phát triển CNQP đến năm 2020 và những năm tiếp theo đã khẳng định: Xây dựng và phát triển CNQP là nhiệm vụ cơ bản vừa có ý nghĩa cấp bách trước mắt, vừa là nhiệm vụ chiến lược lâu dài; là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị và toàn Đảng, toàn dân, toàn quân... CNQP là ngành đặc thù, phải được chăm lo xây dựng và phát triển theo một cơ chế đặc thù và được ưu tiên trong đầu tư phát triển. Nghị quyết số 06/NQ-TW là bước cụ thể hóa quan điểm của Đảng về xây dựng và phát triển CNQP theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XI, trong đó xác định rõ vị trí, vai trò của CNQP đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Xây dựng và phát triển CNQP tiếp tục được nhấn mạnh trong các văn kiện Đại hội XI là sự phát triển, hoàn thiện hơn chủ trương của Đảng, Nhà nước về xây dựng và phát triển CNQP ở các kỳ Đại hội trước đây.

2. Quan điểm, giải pháp xây dựng và phát triển CNQP

2.1. Quan điểm xây dựng và phát triển CNQP

Mặc dù xây dựng và phát triển CNQP là chủ trương chiến lược, được Đảng, Nhà nước ta nhất quán thực hiện nhưng trong bối cảnh toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế và tác động của kinh tế thị trường, nhất là khi thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta đang trong quá trình từng bước hoàn thiện, thì việc thực hiện chủ trương này còn nhiều bất cập. Những bất cập được thể hiện qua một số vấn đề như: nhiều doanh nghiệp công nghiệp quốc phòng sử dụng chưa hiệu quả năng lực thiết bị, máy móc, lao động kỹ thuật nên hiệu quả kinh tế thấp; đóng góp của công nghiệp quốc phòng cho nền kinh tế quốc dân chưa tương xứng với tiềm năng và lợi thế hiện có; phần lớn cơ sở công nghiệp quốc phòng có quy mô nhỏ, phân tán, năng suất và chất lượng thấp, hàm lượng chất xám trong sản phẩm ít, sức cạnh tranh kém; công nghệ của công nghiệp quốc phòng lạc hậu so với vũ khí, trang bị, vật tư hiện có. Vì vậy, việc xây dựng và phát triển CNQP cần thực hiện trên cơ sở một số quan điểm sau:

Một là, xây dựng và phát triển CNQP ngay trong chiến lược, qui hoạch, kế hoạch phát triển các ngành kinh tế trọng yếu, các vùng chiến lược, các khu công nghiệp tập trung, gắn hiệu quả kinh tế - xã hội với yêu cầu quốc phòng, an ninh;

Hai là, sử dụng hiệu quả mọi nguồn lực, nâng cao năng lực của các ngành, các cơ sở công nghiệp dân dụng (CNDD) trong việc đáp ứng nhu cầu vật chất, kỹ thuật, vừa phục vụ phát triển kinh tế - xã hội, vừa

tăng cường tiềm lực CNQP;

Ba là, ưu tiên phát triển công nghệ lưỡng dụng, chuyên giao công nghệ quân sự cho CNDD chọn lọc để thời bình sản xuất cho nhu cầu dân dụng, khi tình thế đòi hỏi chuyển sang sản xuất quân sự;

Bốn là, tăng cường hợp tác giữa CNQP với CNDD để khai thác tiềm năng của CNQP tham gia sản xuất sản phẩm dân dụng, góp phần phát triển kinh tế - xã hội, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa;

Năm là, xây dựng và phát triển CNQP theo hướng đi tất, đón đầu, phù hợp với thực lực và trình độ phát triển của nền kinh tế; vừa đáp ứng nhu cầu quốc phòng, an ninh trong mọi tình huống nhưng không tạo sức ép hay gánh nặng cho nền kinh tế, vừa tham gia phát triển kinh tế - xã hội có hiệu quả.

2.2. Giải pháp xây dựng và phát triển CNQP

Để hiện thực hóa chủ trương của Đảng, Nhà nước về xây dựng và phát triển CNQP đến năm 2020 và những năm tiếp theo cần tiến hành đồng bộ nhiều giải pháp cơ bản, khả thi, trong đó:

2.2.1. Nhóm giải pháp về nhận thức.

Nhóm giải pháp này đề cập đến những vấn đề về chủ trương, chính sách và tính tất yếu phải xây dựng và phát triển CNQP ở nước ta hiện nay. Đây là nhóm giải pháp quan trọng nhất, bởi chỉ có nhận thức đúng mới có chủ trương, biện pháp đúng và chỉ có như vậy thì chủ trương xây dựng và phát triển CNQP mới trở thành hiện thực. Trong nhóm giải pháp này đề cập mấy vấn đề cơ bản sau:

Thứ nhất, cần thống nhất rằng, xây dựng và phát triển CNQP là một tất yếu khách quan; nảy sinh trong bối cảnh còn tồn tại nguy cơ bị xâm lược. Xây dựng và phát triển CNQP là vấn đề căn bản để tích tụ sức mạnh quốc phòng. Mục tiêu cốt lõi của xây dựng và phát triển CNQP là chuẩn bị tiềm lực kinh tế quân sự. Khi chủ nghĩa đế quốc vẫn luôn ráo riết chuẩn bị chiến tranh xâm lược dưới mọi hình thức, thì chúng ta phải chủ động chuẩn bị quốc phòng thật nghiêm túc để ứng phó kịp thời các tình huống, trong đó xây dựng và phát triển CNQP là vấn đề cốt yếu góp phần răn đe, ngăn chặn sớm, từ xa nguy cơ chiến tranh và mọi âm mưu phá hoại hoặc xâm lược bằng các thủ đoạn vũ trang và phi vũ trang của các thế lực thù địch. Đó là sự chuẩn bị “sẵn sàng nhất cho chiến tranh để khỏi phải làm chiến tranh”, là kế sách tối ưu để bảo vệ Tổ quốc. Thực tiễn ở nhiều nước cho thấy, bảo vệ Tổ quốc bằng sức mạnh răn đe thông qua xây dựng và phát triển CNQP hiện đại là sự bảo vệ tích cực và hiệu quả nhất. Như vậy, khi xã hội còn tồn tại giai cấp đối kháng, còn đấu tranh

giai cấp và đấu tranh dân tộc, còn mưu đồ thôn tính hoặc áp đặt ảnh hưởng của dân tộc này đối với dân tộc khác, thì xây dựng và phát triển CNQP không chỉ là tất yếu khách quan, mà còn là phương thức quốc phòng phổ biến của nhiều quốc gia, dân tộc.

Thứ hai, nâng cao nhận thức, trách nhiệm và nghĩa vụ của mọi tổ chức và cá nhân trong hệ thống chính trị trong thực hiện chủ trương xây dựng và phát triển CNQP. Xây dựng và phát triển CNQP độc lập, tự chủ, hiện đại là chủ trương chiến lược, lâu dài của Đảng. Mặc dù chủ trương này đã và đang được cụ thể hoá, triển khai thực hiện bước đầu có hiệu quả, nhưng nhận thức của một bộ phận dân cư về vấn đề này chưa đúng và sâu sắc nên việc triển khai thực hiện chưa hiệu quả. Vì vậy, cần quán triệt sâu sắc chủ trương này trong toàn xã hội, đặc biệt là đội ngũ cán bộ chủ trì trong hệ thống chính trị, nhằm thống nhất cả nhận thức và hành động. Phải thấy rằng, xây dựng và phát triển CNQP là đầu tư cho phát triển bền vững, là trách nhiệm của toàn dân, trong đó sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng; trách nhiệm quản lý nhà nước của Chính phủ giữ vai trò quyết định. Xây dựng và phát triển CNQP chỉ có hiệu quả khi mọi tổ chức và cá nhân trong hệ thống chính trị có ý thức và đóng góp trách nhiệm thật sự trong việc thực hiện. Do vậy, cần làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục để toàn dân nhận thức sâu sắc trách nhiệm và nghĩa vụ của mình trong xây dựng và phát triển CNQP.

Thứ ba, xây dựng và phát triển CNQP là một nội dung xây dựng lực lượng quốc phòng. CNQP là một thành tố trọng yếu của sức mạnh quốc phòng. Xây dựng và phát triển CNQP nhằm nâng cao thể và lực của đất nước cho xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. CNQP hiện đại là để bảo vệ hòa bình, ổn định cho phát triển bền vững; ngược lại, phát triển bền vững là nền tảng vật chất cho tăng cường tiềm lực CNQP. Bối cảnh quốc tế, khu vực và trong nước đang đặt ra nhiều nội dung mới, toàn diện hơn về nhiệm vụ xây dựng và phát triển CNQP. Điều đó làm cho sự gắn kết giữa xây dựng và phát triển CNQP càng chặt chẽ, thống nhất trong mục tiêu, nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội. Vì vậy, để xây dựng và phát triển CNQP hiện đại cần có cơ chế quản lý đặc thù và chính sách đầu tư phù hợp, nếu không thì dù có tiềm lực kinh tế, tiềm lực khoa học và công nghệ mạnh cũng khó có tiềm lực kinh tế quân sự mạnh, theo đó khó có lực lượng quốc phòng đủ mạnh. Vì vậy, xây dựng và phát triển CNQP là nội dung xây dựng lực lượng quốc phòng.

Thứ tư, CNQP là một trong các nguồn lực tạo

thành sức mạnh quốc gia. Ngày nay, sức mạnh quốc gia không chỉ được tạo thành từ sức mạnh của thành phần kinh tế nhà nước và kinh tế tập thể mà được khai thác, huy động từ mọi thành phần kinh tế. Từ góc độ kinh tế quân sự thì tiềm lực kinh tế quân sự, đặc biệt là CNQP là một bộ phận quan trọng cấu thành sức mạnh quốc phòng và sức mạnh quốc gia. Chỉ khi đất nước chuẩn bị đầy đủ lực lượng và có khả năng ngăn chặn, đẩy lùi nguy cơ chiến tranh, bảo đảm an ninh quốc gia thì mới tạo được ưu thế để phát triển kinh tế, xã hội. Nếu cho rằng việc xây dựng và phát triển CNQP chỉ nên tiến hành khi kinh tế đã phát triển và khi nước ta trở thành nước công nghiệp thì chẳng khác nào tự thủ tiêu đầu tranh quốc phòng, bỏ qua nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc, mở cửa để kẻ thù thôn tính đất nước. Do đó, xây dựng và phát triển CNQP hiện đại sẽ là một nguồn lực cấu thành sức mạnh quốc gia từ sức mạnh quốc phòng.

Thứ năm, xây dựng và phát triển CNQP vừa là nhiệm vụ cấp bách trước mắt, vừa là nhiệm vụ chiến lược, lâu dài. Phải thấy rằng, tích tụ tiềm lực quốc phòng và sức mạnh quốc phòng là quá trình lâu dài, phức tạp, là kết quả của nhiều nhân tố, trong đó xây dựng và phát triển CNQP là vấn đề cốt lõi. Không có tích lũy trong thời gian dài, không có biện pháp cụ thể, không đầu tư thỏa đáng thì không thể tự nhiên có sức mạnh quốc phòng. Ngày nay, mỗi quốc gia không chỉ có quân đội với số lượng thích hợp, được huấn luyện tốt, mà phải sẵn sàng có các phương tiện chiến đấu đủ về số lượng, chất lượng cao, cơ sở dự trữ cần thiết, hiện đại về tính năng, phù hợp với con người, cách đánh và điều kiện địa lý. Đó là những vấn đề có tính qui luật mà CNQP có chức năng bảo đảm. Vì vậy, xây dựng và phát triển CNQP không chỉ là điều kiện quan trọng để giữ gìn môi trường hòa bình, sự ổn định của đất nước mà còn là nhân tố góp phần chủ động cung ứng sản phẩm quân sự cho các lực lượng vũ trang, đồng thời hỗ trợ cho sự phát triển của nền kinh tế thông qua sản xuất sản phẩm dân dụng. Đó là vấn đề vừa cấp bách trước mắt, vừa cơ bản lâu dài.

Thứ sáu, xây dựng và phát triển CNQP là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị và toàn Đảng, toàn dân, toàn quân. Xây dựng và phát triển CNQP có quan hệ đến nhiều mặt của xã hội, đến nghĩa vụ và quyền lợi của công dân, của mọi ngành, mọi cấp, mọi tổ chức và thành phần kinh tế. Tuy nhiên, xây dựng và phát triển CNQP chỉ có thể thực hiện triệt để thông qua hoạt động chủ động của toàn dân, của cả hệ thống chính trị. Sẽ không thực tế nếu chỉ dựa vào ý thức tự giác, mà phải khéo léo kết hợp giáo dục

tinh thần yêu nước, ý thức làm chủ với tính chất cường bức, bắt buộc thực hiện việc kết hợp này. Cùng với giáo dục thường xuyên ý thức quốc phòng, phải thực hiện xã hội hóa giáo dục quốc phòng, thực hiện cộng đồng trách nhiệm thực hiện xây dựng và phát triển CNQP trong toàn xã hội. Đó là công việc phức tạp, thường xuyên, lâu dài nên phải đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước. Chỉ có trên tinh thần đổi mới toàn diện, quán triệt sâu sắc quan điểm thực tiễn và quan điểm phát triển thì chủ trương xây dựng và phát triển CNQP trong các văn kiện Đại hội XI mới thành hiện thực.

2.2.1. Nhóm giải pháp tổ chức thực hiện.

Thứ nhất, giải pháp phân bố hệ thống công nghiệp theo hướng kết hợp CNQP với CNDD trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Một nội dung của quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa là sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế, bao gồm cả cơ cấu ngành, cơ cấu vùng lãnh thổ và cơ cấu thành phần kinh tế, trong đó cơ cấu vùng lãnh thổ và cơ cấu ngành liên quan trực tiếp đến phân bố CNDD và CNQP. Để xây dựng và phát triển theo hướng kết hợp CNQP với CNDD trong quá trình CNH, HĐH thì việc phân bố hệ thống công nghiệp cần chú ý mấy vấn đề sau: *một là*, phân bố CNQP với CNDD trong một cơ cấu kinh tế thích hợp về ngành, vùng lãnh thổ và thành phần kinh tế; *hai là*, kết hợp khai thác kết cấu hạ tầng của CNQP và CNDD, thực hiện chuyên môn hóa, hợp tác hóa để sản xuất cho cả hai nhu cầu tiêu dùng thời bình, vừa hỗ trợ, thay thế khi chiến tranh; *ba là*, tạo thế bố trí giữa CNQP và CNDD trong thế liên hoàn vững chắc, cơ động, linh hoạt, vừa dễ dàng chuyển hướng sản xuất từ thời bình sang thời chiến, từ sản xuất dân dụng sang sản xuất quân sự, vừa có khả năng động viên nhanh lực lượng, vật tư kỹ thuật bảo đảm cho nhu cầu chiến tranh; *bốn là*, có kế hoạch chuyển hướng kịp thời và nhanh chóng ổn định để duy trì và phát triển sản xuất đáp ứng yêu cầu chiến tranh và nhu cầu thiết yếu của đời sống nhân dân. Đồng thời chuẩn bị điều kiện khôi phục và phát triển kinh tế sau khi chiến tranh kết thúc.

Thứ hai, giải pháp xây dựng và phát triển CNQP nông cốt. Đây là giải pháp quan trọng để xây dựng và phát triển CNQP trong quá trình CNH, HĐH. Có thể nói, về lâu dài, CNQP nông cốt hiện nay là vốn đầu tư ban đầu cần thiết để xây dựng và phát triển CNQP độc lập, tự chủ, hiện đại. Để có CNQP hiện đại, trước hết phải hiện đại hóa CNQP nông cốt. Có như vậy CNQP nông cốt mới phát huy vai trò hạt nhân phát triển. Nước ta chưa có khả năng xây dựng

hiện đại ngay CNQP nông cốt, vì: khả năng tài chính có hạn; đội ngũ cán bộ khoa học và công nghệ quân sự chưa đáp ứng yêu cầu; cơ sở công nghiệp, nhất là công nghiệp nặng chưa phát triển đến trình độ hiện đại. Trong điều kiện như vậy, nội dung xây dựng và phát triển CNQP nông cốt sẽ bao hàm: *một là*, giữ gìn, bảo toàn năng lực sản xuất quân sự hiện có, đặc biệt là năng lực sản xuất quân sự thuộc Bộ Quốc phòng quản lý; *hai là*, chú trọng đầu tư chiều sâu, đổi mới thiết bị và công nghệ nhằm khai thác có hiệu quả năng lực hiện có; *ba là*, xây dựng mới hoặc tích cực chuẩn bị để phát triển một số lĩnh vực công nghiệp mũi nhọn cho nhu cầu cấp bách hiện nay. Để xây dựng và phát triển CNQP nông cốt, cần thực hiện các biện pháp: *thứ nhất*, giữ gìn, bảo toàn năng lực sản xuất quân sự hiện có để xây dựng và phát triển CNQP độc lập, tự chủ, hiện đại; *thứ hai*, đầu tư chiều sâu để khai thác tối đa năng lực công nghệ hiện có, tạo năng lực mới cho CNQP nông cốt; *thứ ba*, sắp xếp, đổi mới doanh nghiệp CNQP theo hướng hiệu quả, gắn mục tiêu tăng trưởng và phát triển bền vững với tăng cường tiềm lực CNQP;

Thứ ba, giải pháp đầu tư xây dựng và phát triển CNQP. Tình trạng phổ biến hiện nay của doanh nghiệp quân đội là cần vốn để đổi mới công nghệ. Thực trạng xây dựng và phát triển CNQP đang đặt ra yêu cầu thay thế thiết bị, đổi mới công nghệ, cải tạo, nâng cấp, xây dựng mới cơ sở hạ tầng. Nhu cầu vốn cho yêu cầu trên vượt quá khả năng ngân sách quốc phòng. Do vậy, cần khai thác mọi nguồn vốn để đầu tư cho CNQP theo hướng: huy động vốn tự bổ sung của doanh nghiệp CNQP, vốn vay, nguồn vốn thông qua hoạt động liên doanh, liên kết và các nguồn vốn khác; lồng ghép yêu cầu xây dựng và phát triển CNQP vào hoạt động kinh tế, coi đó là đầu tư cho kinh tế; đầu tư có chọn lọc theo phương châm tập trung, dứt điểm, hiệu quả; ưu tiên phát triển một số ngành CNDD liên quan trực tiếp đến sản xuất quân sự; tách vốn đầu tư cho CNQP ra ngoài ngân sách quốc phòng thường xuyên; huy động từ dân cư và các thành phần kinh tế khác.

Thứ tư, giải pháp tổ chức chuẩn bị động viên công nghiệp. Động viên công nghiệp là: huy động một phần hoặc toàn bộ năng lực sản xuất, sửa chữa của doanh nghiệp công nghiệp ngoài lực lượng vũ trang để sản xuất, sửa chữa trang bị cho quân đội. Động viên công nghiệp được chuẩn bị từ thời bình và thực hành động viên khi động viên cục bộ, tổng động viên và khi chiến tranh. Thực chất động viên công nghiệp là chuyển tiềm lực kinh tế thành thực lực sản xuất quân sự, trong đó cốt lõi là chuyển

CNDD sang sản xuất quân sự cho nhu cầu quốc phòng hoặc chiến tranh. Chuẩn bị động viên công nghiệp là tổng thể các biện pháp mà nền kinh tế, trực tiếp là CNDD tiến hành trong thời bình để xây dựng và phát triển CNQP, dự trữ công suất sản xuất quân sự trong CNDD, khi cần thiết có thể mở rộng tối đa qui mô sản xuất, sửa chữa sản phẩm quân sự trên từng vùng, từng khu vực phòng thủ và trên phạm vi cả nước, đáp ứng kịp thời mọi nhu cầu về sản phẩm quân sự cho nhiệm vụ chiến đấu của lực lượng vũ trang. Đó chính là quá trình tạo tiềm lực CNQP ngay trong năng lực CNDD. Nhiệm vụ tổ chức chuẩn bị động viên công nghiệp là tiến hành các hoạt động như: bảo dưỡng công nghệ, huấn luyện tay nghề, chế thử, sản xuất diễn tập với số lượng sản phẩm quân sự hạn chế chỉ đủ để kiểm tra, đánh giá năng lực sản xuất và khả năng sẵn sàng chuyển trạng thái khi tình huống đặt ra.

Thứ năm, giải pháp nâng cao vai trò quản lý nhà nước của Chính phủ và năng lực của bộ máy quản lý nhà nước về xây dựng và phát triển CNQP. Phát triển kinh tế, xã hội, tăng cường quốc phòng, an ninh là các hoạt động trọng yếu của đất nước. Vì thế, hiệu quả xây dựng và phát triển CNQP tác động trực tiếp đến sự an nguy của quốc gia. Hoạt động này liên quan tới mọi cấp, bộ, ngành và địa phương. Đây là công việc vừa thường xuyên, cấp thiết, vừa chiến lược, lâu dài. Do đó, Chính phủ phải chủ trì, chỉ đạo và chịu trách nhiệm tổ chức thực hiện thông qua hoạch định chiến lược, chính sách xây dựng và phát triển CNQP ở cấp độ quốc gia. Mặt khác, cần thường xuyên nâng cao năng lực quản lý nhà nước về xây dựng và phát triển CNQP. Theo đó, sớm thành lập cơ quan chuyên trách các cấp để hoạch định chiến lược, kế hoạch và quản lý, giám sát việc thực hiện xây dựng và phát triển CNQP, trên cơ sở đó xác định rõ chức năng, nhiệm vụ quản lý nhà nước đối với hoạt động này cũng như yêu cầu về trách nhiệm và nghĩa vụ của người đứng đầu các bộ, ngành, địa phương trong xây dựng và phát triển CNQP.

Thứ sáu, giải pháp xây dựng hệ thống luật và các

Tài liệu tham khảo:

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Nghị quyết số 06-NQ/TW ngày 16/7/2011 của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển CNQP đến năm 2020 và những năm tiếp theo* (tài liệu “Tuyệt Mật”).
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
3. Đoàn Khuê, *Báo cáo chuyên đề về công cuộc củng cố quốc phòng bảo vệ Tổ quốc*, Thư viện Trung ương quân đội, T1-6521, tr. 6.
4. Ủy ban thường vụ Quốc hội, Số 09/2003/PL-UBTVQH, *Pháp lệnh động viên công nghiệp*.

văn bản quy phạm pháp luật về xây dựng và phát triển CNQP. Để tạo hành lang pháp lý cho việc quản lý, điều hành của Chính phủ và cơ sở pháp lý để các bộ, ngành, địa phương tổ chức thực hiện, cần thể chế hoá chủ trương xây dựng và phát triển CNQP bằng hệ thống luật và văn bản quy phạm pháp luật, trong đó quy định rõ trách nhiệm của các cấp, ngành, địa phương trong lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện xây dựng và phát triển CNQP. Trước mắt, cần có quy chế phối hợp giữa các bộ: Quốc phòng, Công an, Kế hoạch và Đầu tư, Tài chính, Công thương và một số ngành kinh tế chủ đạo. Về lâu dài, cần có các chế tài bắt buộc về xây dựng và phát triển CNQP, gắn kết các chiến lược và chính sách phát triển kinh tế, xã hội với chiến lược và chính sách quốc phòng, an ninh; đồng thời, cần nghiên cứu xây dựng chiến lược, quy hoạch tổng thể về xây dựng và phát triển CNQP ở cấp độ quốc gia.

Xây dựng và phát triển CNQP có quan hệ đến nhiều mặt của xã hội, đến nghĩa vụ và quyền lợi của công dân, của mọi ngành, mọi cấp, mọi tổ chức và thành phần kinh tế. Xây dựng và phát triển CNQP chỉ có thể thực hiện triệt để thông qua hoạt động chủ động của toàn dân, của cả hệ thống chính trị. Tuy nhiên, sẽ không thực tế nếu chỉ dựa vào ý thức tự giác, mà phải khéo léo kết hợp giáo dục tinh thần yêu nước, ý thức làm chủ với tính chất cưỡng bức, bắt buộc thực hiện việc xây dựng và phát triển CNQP. Cùng với giáo dục ý thức quốc phòng, phải thực hiện xã hội hóa giáo dục quốc phòng, thực hiện cộng đồng trách nhiệm trong xây dựng và phát triển CNQP trong toàn xã hội. Đó là công việc phức tạp, thường xuyên, lâu dài nên phải đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước theo nguyên tắc Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ. Chỉ có trên tinh thần tiếp tục đổi mới toàn diện, quán triệt sâu sắc quan điểm thực tiễn và quan điểm phát triển thì chủ trương xây dựng và phát triển CNQP mới thành hiện thực. □